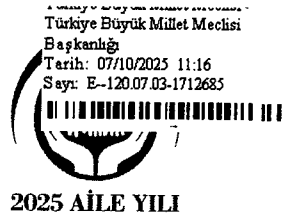

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-21272953

Konu : Soru Önergesi (7/24272)

7/24272 6K 133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.02.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1588682 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ'ye ait 7/24272 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/24272) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: E60F9EFB-DD15-4E4D-8755-DE4850B3E01A

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Mahmut KURT
Mühendis

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA BİLİCİ'YE AİT 7/24272 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek ve

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek verilmektedir.

Bakanlığımızca oluşturulan yeni destekleme modeliyle, besilik erkek sığır desteğinde 500 TL/baş olan temel desteğe, yetiştiricilerin ve besilik sığırların taşıdıkları özelliklere göre yapılan ilave ödemeler ile 3.250 TL/baş'a kadar destekleme ödemesi yapılmaktadır. Böylece, besilik erkek sığır desteğinde 2023 yılına göre %550'ye varan artış sağlanmıştır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %40 artışla hayvan başına 1.400 TL, malaklar için %180 artışla hayvan başına 2.800 TL'ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 50 artışla hayvan başına 300 TL'ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 300 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 81.000 TL olarak ödenecektir.
- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %40 artışla 140 TL'ye, üye olmayanlara %25 artışla 100 TL'ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %10 artırılarak kilogram başına 1.100 TL'ye, tiftik üretimi temel desteği %100 artışla kilogram başına 160 TL'ye çıkarılmıştır.
- Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için büyükbaş ve küçükbaş hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılmıştır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre yapılan temel destek oranları artırılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları birim destek tutarları artırılmış, Ankara keçisine ilave destek verilecektir.
- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçlarıyla bazı aşı bedelleri de destek kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi'ne kıyısı olan 7 ilde, müsilaждан etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilecektir.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2'den %3'e çıkarılmıştır.

Yetiştiricilere, hayvancılık konusunda finansman ihtiyaçlarının uygun şartlarda karşılanması amacıyla, Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri aracılığı ile hazine faiz destekli yatırım ve işletme kredisi kullanılmaktadır. Faiz indirim oranları, yatırımcı ve yatırımın taşıdığı şartlara göre %50 ile %100 arasında değişmektedir.

Üreticilerimizin damızlık gebe düve ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, Bakanlığımızca etçi ırk gebe düve ithalatına izin verilmektedir. Son dönemlerde, ülkemizde hem çiğ süt üretiminde hem de damızlık sığır sayısında artışlar yaşanmıştır. Süt arzı, hayvan varlığı ve arz-talep dengesinde sağlanan sürdürülebilirliğin söz konusu artışlar nedeniyle bozulmasını önlemek amacıyla, Bakanlığımızca sütçü ve kombine ırk damızlık gebe düve ithalatında kademeli olarak

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

azaltmaya gidilmiştir.

İthalatı azaltmak ve üretimi geliştirmek amacıyla Bakanlığımızca yeni projeler uygulanmaya devam edilmektedir. Et ve Süt Kurumu (ESK)'nun yürüttüğü faaliyetlerinden elde ettiği gelir ile finanse edilen "ESK TİGEM İş birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında 3 yıl içerisinde 70 bin baş damızlık düve ve yıllık 15 bin baş besilik hayvan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) çiftliklerine teslim edilecektir.

Protokolle, ESK'nın piyasa düzenlemesi görevi kapsamında arz planlaması yapılması ve TİGEM işletme kapasitelerinin aktif şekilde kullanılarak damızlık büyükbaş üretiminin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca damızlık üretimini artırıcı yeni projeler için çalışmalar devam etmektedir.

Çiğ sütün tavsiye fiyatı Ulusal Süt Konseyince belirlenmekte ve ilan edilmektedir. Konseyin yapısında üretici, sanayici ve STK temsilcileri yer almaktadır.

Bu kapsamda Ulusal Süt Konseyi tarafından 17.09.2025 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında; 01.10.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %3,6 yağ ve %3,2 protein içeriğine sahip çiğ inek sütü tavsiye satış fiyatının üreticinin eline litre başına net geçecek şekilde (çiğ süt desteği hariç) 19,60 TL olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Soğutma, nakliye ve diğer cari giderler üretici tarafından karşılandığı takdirde bu giderler üreticiye ilave olarak ödenecektir. Baz alınan yağ ve protein oranlarındaki her bir dizyem (0,1'lik değişim) için ± 29 kuruş fark uygulanacaktır.

Ulusal Süt Konseyi tarafından alınan karar tavsiye niteliğinde olup serbest piyasa şartlarında sütün yağı, proteini kuru maddesi ve diğer kalite kriterlerine göre litresi 19,60 TL üzerinde de fiyatlanabilmektedir.

Bu yönetmelik ile sanayiye arz edilen çiğ sütün alım ve satımının sözleşmeli usulde yapılması, üretici/üretici örgütü ve alıcı arasında uyulması gereken kuralların belirlenmesi, üretim ve pazarlamada sürdürülebilirliğin sağlanması, arz talep dengesinin oluşturulması sağlanmaktadır. Söz konusu yönetmelik kapsamında çiğ sütün alım ve satımında karşılıklı üretim sözleşmesi düzenlenerek süt fiyatını belirleme imkânı bulunmaktadır.

Çiğ süt üretim maliyetleri işletmeden işletmeye, mevsimlere, işletmenin büyüklüğüne, işletmenin bulunduğu bölge/il/ilçeye ve kaba yem üretimi gerçekleştirip gerçekleştirmediği gibi birçok parametreye göre değişiklik göstermektedir. Bu amaçla 19-21 Ocak 2024 tarihinde düzenlenmiş olan Ulusal Süt Çalıştayı'nda tüm tarafların kabul ettiği 3 ayda bir maliyetin hesaplanması kararı alınmıştır.

Çiğ süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen tavsiye fiyatın altına inmesini engellemek ve sektörde oluşan arz fazlası sütü değerlendirmek amacıyla Et ve Süt Kurumu tarafından 2016 yılından bu yana ihtiyaç olan dönemlerde çiğ süt regülasyonu gerçekleştirilmektedir. Regülasyon, Bakanlığımız tarafından belirlenen kotalar ve yöntemler doğrultusunda süt üreticisi birlik ve kooperatifler aracılığıyla yapılmaktadır.

Çiğ süt regülasyonu kapsamında 2016-2024 yıllarında yaklaşık 1,3 milyon ton arz fazlası çiğ süt için üreticilere 1,5 milyar TL ödeme yapılmıştır.

Ayrıca çiğ süt desteğinde 2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde temel desteklerin yanında; yönlendirici ve verimlilik odaklı başlıklar altında kaliteli çiğ süt üretiminin artırılması, spekülatif piyasa hareketliliğinin önlenmesi, hayvancılık işletmelerinin gençleştirilmesi, kadınların üretimde aktif rol oynaması belirlenen üretim

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

bölgelerinde üretim planlamasının teşvik edilmesi amacıyla, kadın üreticilerimize/genç üreticilerimize kalite kriterlerini sağlayan üreticilerimize ve özellikle ari işletmelerden elde edilen çiğ süte ilave destek primi ödenecektir.

Üreticilerin, tarımsal amaçlı örgütlerin ve sanayicilerin haklarının korunması ve piyasa koşullarından etkilenmemesi amacıyla 15.9.2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmî Gazete’de “Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik ile sanayiye arz edilen çiğ sütün alım ve satımının sözleşmeli usulde yapılması, üretici/üretici örgütü ve alıcı arasında uyulması gereken kuralların belirlenmesi, üretim ve pazarlamada sürdürülebilirliğin sağlanması, arz talep dengesinin oluşturulması sağlanmaktadır. Ayrıca tarımsal üretim sözleşmelerinde yer alan tarafların haklarının korunması ve sorumluluklarının belirlenmesi için sözleşmenin taraflarında aranacak vasıflar, sözleşmeye konu ürünün teslim ve tesellüm koşulları, fiyat ve miktardaki değişim oranları, ayni ve nakdi avansın sınırları ve kapsamı ile tarımsal üretim sözleşmesine ilişkin diğer hükümleri de kapsamaktadır.